

LA PARÀBOLA DEL TANC D'AIGUA

Edward Bellamy*

*Edward Bellamy, (1850 – 1898) escriptor i periodista nordamericà.

Va escriure “la paràbola del dipòsit d'aigua” a 1897

Hi havia una vegada una terra molt seca, anomenada Arrel, on la vida de la gent estava centrada quotidianament a la seva necessitat d'aconseguir aigua. A Arrel no hi havia llacs ni rius, sinó oasis molt dispersos on creixien palmeres envoltades d'herba i flors. En alguns d'aquests oasis hi havia deus des d'on l'aigua fresca sortia a la superfície, i formava petits estanys. Cada dia, la gent d'Arrel caminava fins a l'oasi més proper, a vegades a moltes milles de distància, per recollir l'aigua que necessitaven per al dia: per a beure, cuinar i rentar-se. Alguns dies el cabal d'aigua de les deus era petit, i hi havia molta gent que havia anat a buscar aigua, per tant alguns que havien caminat fins la font havien de tornar a casa amb només alguns glops per les seves esposes i fills, i els seus ancians pares.

Una vegada, un home d'Arrel va anar a un oasis a recollir la seva aigua diària, però es va trobar amb que aquell dia no sortia gens d'aigua de la deu. Desesperadament necessitat, va considerar que, ja que l'aigua normalment fluïa allà, bé havia de venir d'algun lloc sota terra. Amb aquest pensament, va agafar una pala i va començar a cavar. Després d'hores passades en aquest treball, finalment va trobar un riu subterrani, que havia estat l'origen de la deu. Va submergir la seva galleda al riu que havia descobert, i va beure llargament.

Molta altra gent havia anat aquell dia a l'oasi, i la majoria havien tornat a casa amb les mans buides. Alguns encara eren presents quan l'excavador va trobar l'aigua, i van córrer cap allà extasiats, i van intentar omplir les seves galledes. L'home que havia cavat el pou estava enfadat, i els va apallissar amb la seva pala. “Jo tinc aigua perquè jo i només jo he cavat aquest pou” cridava. “Creieu potser que podeu venir simplement i agafar el que jo he produït?”

Entre la multitud, un home li va cridar: “Som pobres i no tenim gaire, però necessitem tenir aigua, o morirem. Només tinc dos penics, però te'ls donaré a canvi d'una galleda d'aigua.” L'home que havia cavat el pou va accedir, i va oferir el mateix intercanvi a d'altres. Aquells que tenien dos penics pagaven, i omplien les seves galledes. Aquells que no tenien cap penic tornaven a casa amb les galledes buides.

L'home que havia cavat el pou s'adonà que posseir-lo el distingia de tota la resta de gent d'Arrel. I, per mantenir aquesta diferència, va construir parets al voltant del pou per mantenir a tots els altres fora, per tal que només poguessin aconseguir aigua del pou si li pagaven els dos penics. I aquest home es va fer ric amb tots els penics que li van pagar, i va ser conegut com el capitalista.

Altres homes d'Arrel aviat van sentir el que havia passat a l'oasi, i es van inspirar amb la bona sort del capitalista. Van anar a cadascun dels altres oasis, on la gent d'Arrel que no tenia penics anaven a buscar aigua. Cadascun d'ells va cavar pous, i van desviar els rius subterranis per tal que l'aigua ja no sortís per les fonts públiques. Van construir tancats al voltant dels seus pous, per tal que ningú pogués agafar aigua

sense el seu permís, i van donar aigua només a aquells que podien pagar. I tots ells van ser coneguts com els capitalistes.

Però la gent d'Arrel estava assedegada i eren pobres, i ben aviat molts pocs tenien penics, i suplicaven als capitalistes que els donessin aigua. Però els capitalistes deien: "No podem fer això, perquè llavors serem tan pobres com sou vosaltres, i morirem amb vosaltres. Però si fóssiu els nostres criats us proporcionariem aigua".

I així va ser que la gent d'Arrel van esdevenir els criats dels capitalistes. Els capitalistes ordenaven els seus criats en equips, amb supervisors i directors. Alguns eren encarregats d'aprofundir els pous, i altres de construir molins d'aigua, i alguns de buscar noves deus. Alguna gent era contractada per construir un tanc al centre del poble per emmagatzemar l'aigua, i aquest tanc s'anomenà el Mercat. I els capitalistes deien a la gent: Per cada galleda d'aigua que agafeu del pou i ens porteu, i afegiu al Mercat, us pagarem un penic. Llavors podreu comprar aigua del tanc, per vosaltres i les vostres famílies, per beure i cuinar i rentar-vos, a dos penics la galleda. La diferència serà el nostre benefici. Si no fos per aquest benefici no faríem això per vosaltres, i tots vosaltres moriríeu."

La gent d'Arrel s'alegrà de que els capitalistes haguéssin solucionat la permanent carestia d'aigua, i contents per la feina amb la qual guanyaven els diners per comprar-la. La seva diligència portava aigua al tanc cada dia, i per cada galleda que portaven, els capitalistes els pagaven un penic. Però per cada galleda d'aigua que els capitalistes treien del Mercat per donar a la gent, la gent els pagava dos penics.

Després de molts dies, el Mercat es desbordà, ja que per cada galleda que hi afegien, només rebien suficient per comprar-ne mitja. A causa de l'excés que es deixava de cada galleda, el Mercat s'havia desbordat. La gent era molta, i els capitalistes eren pocs, i no podien beure més que els altres.

I quan els capitalistes van veure el Mercat desbordat, van dir a la gent que no portéssin més aigua fins que el Mercat fos buit. Però quan la gent ja no va poder guanyar penics dels capitalistes per les galledes d'aigua que portaven, no van poder comprar aigua del Mercat. I quan els capitalistes van veure que ja no tenien beneficis, perquè ningú els comprava aigua, es van preocupar. Van decidir que s'havien de publicitar, i van enviar homes a cridar "Si algú té set, que vingui al Mercat i ens compri aigua."

Però la gent responia: "Com podem comprar si no ens contracteu per tal que puguem guanyar diners? Contracteu-nos com abans, i comprarem aigua, perquè estem assedegats, i no tindreu necessitat de publicitar-vos".

Els capitalistes van replicar: Us hauríem de contractar per portar aigua, quan el Mercat ja està desbordat? Primer heu de comprar l'aigua, i quan el tanc sigui buit, llavors us contractarem de nou".

I per tant la gent no treballava, i com que no treballaven, no podien comprar, i els joglars informaven arreu de que Arrel estava en crisi. La gent patia set com mai abans, perquè no podien anar a buscar aigua als oasis, com havien fet els seus pares. Els capitalistes havien pres totes les deus, i els pous, i els molins d'aigua, i les galledes, i cap home podia aconseguir aigua si no era del Mercat. La gent suplicava als capitalistes "El tanc s'està desbordant! Si us plau doneu-nos aigua per tal que no morim!".

Però els capitalistes responien: “L’aigua és nostra. Si en voleu, l’heu de comprar”. I ho confirmaven amb un jurament comú, dient “el negoci és el negoci”. Però els capitalistes estaven preocupats, perquè venien molt poca aigua. Deien “Els nostres beneficis han parat els nostres beneficis. A causa del benefici que hem fet, no podem fer més benefici! Com és que els nostres beneficis han esdevingut inaprofitables, i els nostres guanys ara ens fan pobres? Hem de consultar els endevins per tal que ens ho interpretin”.

I els endevins tenien moltes explicacions. Un culpava la sobreproducció, un altre al fracàs de la gent d’Arrel per estalviar la seva paga, i encara un altre a la manca de confiança. Quan els capitalistes van enviar els endevins a la gent, els endevins els van explicar que ara havien de patir set, perquè hi havia massa aigua. Però la gent es va enfadar, i va perseguir els endevins llençant-los pedres, cridant: “Us rieu de nosaltres? L’abundància porta fam? El res ve del molt?”

Quan els capitalistes van veure aquesta ràbia, van tenir por que la gent volgués el tanc d’aigua. Van enviar els seus homes sagrats, que eren falsos sacerdots, a calmar a la multitud. Els falsos sacerdots van dir a la gent que la seva set era un càstig de Déu per posar a prova les seves ànimes, que havien d’esperar amb paciència i no molestar els capitalistes. Després provaren la generositat dels capitalistes anant al Mercat i mullant els dits a l’aigua sobreeixint, i esquitxant gotetes sobre la gent que envoltava el tanc. Les gotes d’aigua foren anomenades Caritat, i eren amargues. Però la multitud s’aïrà encara més que abans.

Ja que tant els endevins com els falsos sacerdots havien fallat a calmar la gent d’Arrel, els capitalistes van cridar a tots aquells que tenien coneixements de guerra. “Si guardeu el nostre tanc, us pagarem diners, per tal que pugueu comprar aigua per vosaltres i les vostres famílies”, els van dir els capitalistes. I els homes de guerra van ser convençuts per la seva set, i van prendre les seves espases, i van colpejar a la gent que s’apinyava al voltant del tanc.

Els dies següents, els capitalistes van fer fonts i aquaris i jardins de flors, i es banyaven a l’aigua amb les seves mullers i fills, i malgastaven l’aigua en el seu plaer. Quan el Mercat va ser buit, van proclamar “La crisi ha acabat!” Van contractar gent de nou per portar aigua dels pous al Mercat, i els pagaven com abans un penic per cada galleda. Però per cada galleda d’aigua que es prenia del tanc, els capitalistes rebien dos penics. I així, després d’un temps, el Mercat de nou sobreeixí, i una vegada més s’estengué la notícia de que hi havia crisi.

Una vegada més, el tanc desbordà i la gent d’Arrel estava assedegada. I quan, després de patir una agonia, el Mercat es buidà, la gent d’Arrel de nou va poder comprar l’aigua que necessitava. I el recurrent desbordament i buit del tanc d’aigua s’anomenà els Cicles del Mercat.

Després de molts Cicles del Mercat, van sorgir al país certs homes anomenats agitadors, perquè provocaven a la gent. I els agitadors van explicar a la gent que s’havien d’associar, i no tindrien necessitat de ser criats dels capitalistes, i no patirien més set.

Els agitadors preguntaven a la gent: “Per què no podeu comprar aigua del Mercat? Perquè no teniu diners. Per què no teniu diners? Perquè per cada galleda que poseu al Mercat rebeu un penic, però per cada galleda que traieu del Mercat heu de pagar dos penics, i així el capitalista pot tenir el seu benefici. Per tant el tanc ha de sobreeixir, havent estat omplert per la vostra manca i fet sobresortir de la vostra buidor. No ho veieu, que com més dur treballem, i com més diligentment portem l’aigua, pitjor estarem, i no millor? I això és així a causa del sistema de benefici, que farà que la gent d’Arrel sigui sempre pobre?”

Els agitadors explicaven això sempre que en tenien oportunitat, allà on podien, a qualsevol que els escoltés. Finalment hi hagué gent que els respongué: “Teniu raó. És a causa dels capitalistes i els seus beneficis que nosaltres no rebem el fruit del nostre treball. Com més treballem per omplir el Mercat més aviat es desborda, i no rebem res perquè hi ha massa. Però què podem fer per acabar amb els Cicles del Mercat?”.

I els agitadors van replicar: “Què fan els capitalistes per vosaltres, per tal que vosaltres els hagueu de donar els beneficis del vostre treball? Vosaltres recolliu l’aigua i la transporteu, però dels capitalistes només rebeu una mica de l’aigua que heu portat.

Així és com us podeu alliberar de la servitud: feu vosaltres mateixos el que fan els capitalistes: principalment, l’organització del vostre treball i el comandament dels vostres equips, i la divisió de les vostres tasques. Organitzeu-vos! Establiu els vostres objectius de producció per tal que coincideixin amb les necessitats de la gent d’Arrel, però no volent-ne treure benefici. Assigneu a cada treballador una feina per a la qual sigui adequat, i que li agradi. Quan es cansi d’aquesta feina, deixeu-lo que busqui una altra manera d’ajudar a la producció. I, com que cada persona produeix més del que pot utilitzar, i els productes de cada treballador es multipliquen amb la col·laboració dels altres, deixeu que cada home agafi del Mercat el que necessiti. Llavors no necessitareu els capitalistes, i no els donareu beneficis. Compartiu doncs com germans els fruits del vostre treball, per tal que el tanc mai desbordi fins que cada home sigui satisfet. I després, amb l’excedent, podeu fer peixeres i fonts per gaudir-les vosaltres mateixos, com feren els capitalistes, però aquestes seran per al plaer de tots. »

I la gent d’Arrel cridaren com una sola veu: “Igualtat, germanor i llibertat per sempre!”.

Els capitalistes van sentir els crits, allò que la gent deia. I els endevins ho sentiren també, així com els falsos sacerdots i els homes de guerra. I van tremolar, i es van dir els uns als altres : “És la nostra fi!”.

I la gent va fer el que els agitadors els havien dit que fessin. Ben aviat ja no hi va haver set al país, ni fam, ningú patia nuesa o fred, o cap tipus de necessitat. I cada home anomenava el seu company “germà meu”, i cada dona deia a la seva companya “germana meva”, i tots eren per als altres germans i germanes que vivien junts. I Arrel va gaudir de la benedicció de la prosperitat i la pau per sempre més.